

Byrådssak /22

Saksframstilling

Vår referanse: 2022/108088-6

Høringsuttalelse: Kommuneplanen sin arealdel - Kunngjøring av planoppstart, høring og offentlig ettersyn av planprogrammet og innspelsperiode for planarbeidet- Alver kommune

Hva saken gjelder:

Formannskapet i Alver kommune vedtok 15. juni 2022 oppstart av arbeidet med arealdelen i kommuneplanen og legge planprogrammet ut på høring og offentlig ettersyn.

Arealdelen skal gjøre rede for hvordan Alver kommune skal utvikle kommunens areal og hva som skal legges til rette for hvor i kommunen. Etter plan- og bygningsloven (pbl) § 4-1 skal alle planer med vesentlig virkning for miljø og samfunn ha et planprogram. Det er planprogrammet som nå er gjenstand for høring.

Planprogrammet på høring omtaler planområdet, formål og mål for kommuneplanens arealdel, hva som blir viktig tema i planen, opplegg for medvirkning, føringer for planarbeidet og utredningsbehov.

Høringsfrist: 15. september. Bergen kommune er gitt utsatt frist.

Bakgrunn for høringen

Kommuneplanen sin arealdel er bestilt i planstrategi for Alver kommune 2021- 2024, vedtatt i kommunestyret den 25. mars 2021. Ifølge planprogrammet er det seks planer som til sammen dekker Alver kommune og som skal erstattes av kommuneplanen sin arealdel for Alver:

- Kommunedelplan Radøy (vedtatt 2019)
- Kommunedelplan Meland (vedtatt 2019)
- Kommunedelplan Lindås (vedtatt 2019)
- Kommunedelplan Knarvik-Alversund med Alverstraumen (vedtatt 2019)
- Kommunedelplan Lindåsosane, Lygra og Lurefjorden (vedtatt 2015)
- Kommunedelplan Lindåsneset med Mongstad (vedtatt 2010)

Planprogrammet omtaler planområdet, formål og mål for kommuneplanens arealdel, hva som blir viktig tema i planen, opplegg for medvirkning, føringer for planarbeidet og utredningsbehov.

Når det gjelder sjøareal har Alver kommune sluttet seg til prosessen med interkommunalt plansamarbeid om sjøareal i Nordhordland. I den interkommunale planen skal det fastsettes juridisk bindende arealbruk med bestemmelser og retningslinjer.

Innspill fra fagetat (-er):

Bymiljøetaten mener at det viktigste er å peke på betydningen av sammenheng mellom kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, og viser til tidligere innspill til samfunnsdelen datert 21.01.22. Det påpekes også at Alver kommunes KPA fokuserer på å løse arealutfordringer som kan bidra til å redusere transportarbeidet i regionen, som ledd i «det grønne skiftet». Noe som også er viktig for Bergen kommune da løsningene på utfordringene i Alver også vil ha konsekvenser for trafikkavviklingen i Bergen.

Plan- og bygningsetaten (PBE) mener at Alver har utarbeidet mye godt kunnskapsgrunnlag, og at dokumentlisten fremstår som oversiktlig, lett tilgjengelig og innholdsrik.

PBE sin hovedinnvending til planprogrammet er imidlertid at en ikke finner sammenheng mellom prinsipp for arealbruk som er fastsatt i samfunnsdelen og det som omtales som hovedtema i planarbeidet i planprogrammet.

PBE savner blant annet følgende tema:

- Transport. Ambisjoner om å redusere personbiltransport er ikke synlig. PBE savner omtale av forpliktelser som følge av Miljøløftet.
- Fortetting. Det fremkommer at ny boligbygging skal skje i vekstsonene, men samtidig
- åpnes det for spredt bosetting og utbygging i bygdene. Det samme gjelder næringsareal.
- Strategi for hytteområder som næringsgrunnlag for landbruk.
- Handel og handelsareal.
- Forhold til pendling og transportbehov.

PBE har i tillegg skrevet inn noen kommentarer i selve dokumentet til planprogrammet, disse er vedlagt i saken.

Klimaetaten finner det svært positivt at Alver kommune legger til grunn en tydelig senterstruktur, med utvalgte regionsenter, lokalsenter og nærsenter. En slik senterstruktur vil kunne sikre levende og attraktive bygder, gjøre det enklere med sambruk av funksjoner, samtidig som behovet for bruken av personbil reduseres. Det er også positivt å se at kommunen skal vurdere virkemidler for varierte bostedstyper, ettersom en såpass stor andel av bostedene er eneboliger, samt at det planlegges å legge arealintensiv næring langs hovedvegnettet. En mer kompakt by- og stedsutvikling vil være avgjørende for å redusere de lokale klimagassutslippene, samt verne om viktige naturverdier og karbonlager. Likevel ønsker Klimaetaten å påpeke de mulige målkonfliktene som kan oppstå med en arealdel som både ønsker å sikre mer kompakte sentre, og samtidig vil ta vare på og styrke kvalitetene ved spredt bosetting. Det anbefales derfor at Alver kommune har et aktivt forhold til slike målkonflikter, både med tanke på prosess og resultat i arealplanleggingen.

Klimarisiko: Med et klima i endring vil Norge oppleve høyere temperaturer, flere regnflommer, mer nedbør og flere skred i årene som kommer. Kommunene må i større grad vektlegge klimatilpasning i arealplanleggingen, ved for eksempel å ta hensyn til overvannshåndtering og skredsikring. Det er positivt å se at Alver kommune kort nevner utfordringene som kommer med et klima i endring, men dette bør gis vesentlig

oppmerksomhet i arealdelen. Spesielt etter at Riksrevisjonen har påpekt alvoret i at norske myndigheter hverken har tilstrekkelig oversikt over hvilke konsekvenser klimaendringene vil ha, eller har iverksatt nødvendige tiltak for å sikre eksisterende infrastruktur og bebyggelse. Klimaetaten anbefaler videre at naturbaserte løsninger som f.eks. bevaring av skog, gjenåpning av bekker eller grønne tak prioriteres i klimatilpasningsarbeidet. Tiltakene må samtidig ikke gå på bekostning av naturmangfoldet.

Arealregnskap: Det er svært positivt å se at Alver kommune planlegger å utarbeide et arealregnskap for å kunne følge utviklingen i arealbruken. Klimakrisen og naturkrisen er tett sammenknyttet, og arealplanlegging er derfor et av kommunens viktigste verktøy for å sikre klimaomstilling lokalt. Nedbygging av natur gir økte utslipp av klimagasser, svekker naturens evne til å fange og lagre karbon, samt skaper mindre robuste arealer med redusert kapasitet til å motvirke effektene av et klima i endring. Denne sammenhengen bør synliggjøres og tas hensyn til i arealdelen, og naturens karbonlagringsevne bør inkluderes som en viktig verdi i arealregnskapet.

Arealnøytralitet: Det verdt å merke at andre kommuner har satt mål om å bli arealnøytrale eller arealpositive, og at dette er noe Alver kommune også bør vurdere i arbeidet med arealdelen. For å sikre bevaring av natur bør all utbygging fortrinnsvis skje på allerede utbygde arealer. Dersom dette ikke er mulig, bør avbøtende tiltak gjennomføres for å redusere utbyggingens negative påvirkning på naturen. Klimaetaten mener det er spesielt viktig at det tas hensyn til arealer som er av betydning med tanke på karbonlager, klimatilpasning og matsikkerhet. Restaurering av natur vil også være et positivt bidrag i denne sammenhengen.

Klimagassberegninger: I Bergen kommune sin arealdel er det spesifisert at det kreves klimagassregnskap (klimagassberegninger) ved 1) vesentlige naturinngrep, 2) nybygg større enn 1000 m² BRA, og 3) valg mellom riving eller bevaring av eksisterende bygg (§ 18.4). Formålet med klimagassberegninger er å skape bevissthet i hele byggebransjen, sikre at klimahensyn tas tidlig i planprosessen, samt å gi både kommunen og utbyggerne et grunnlag for å vurdere klimaeffekten av ulike tiltak. Beregningene skal blant annet inneholde informasjon om utslipp knyttet til materialbruk, arealendringer, bygge- og anleggsfasen, samt energiløsninger og transport i byggets driftsfase. Selv om dette arbeidet fortsatt er i en oppstartsfasen, har Klimaetaten tro på at klimagassberegninger vil være et viktig verktøy for å ivareta klimahensyn i arealplanleggingen. Klimaetaten mener det ville vært positivt for hele regionen dersom omegnskommunene også tar i bruk en tilsvarende praksis, og Klimaetaten samarbeider gjerne om å videreutvikle dette arbeidet sammen.

Byrådets vurdering og forslag til høringsuttalelse:

Bergen kommune er glad for at vi får muligheten til å komme med høringsuttalelse til Alver kommunes planprogram for kommuneplanen sin arealdel (KPA). Vi anerkjenner det grundige arbeidet som er gjort med høringsutkastet til planprogrammet som skal sette rammer og føringer for arealforvaltningen i den sammenslåtte kommunen.

Alver kommunes arbeid med planprogrammet og senere KPA, er svært viktig for Bergen som nabokommune. Vi tilhører i stor grad samme bo- og arbeidsmarkedsregion, med høy grad av inn- og utpendling og samarbeid mellom innbyggere og aktører i våre to kommuner. Vi samarbeider godt gjennom ulike fora og deler felles interesser innenfor mange av temaene som høringsutkastet tar for seg. Bergen kommune mener høringsutkastet i hovedsak ivaretar våre felles interesser, og Bergen sine interesser som nabokommune.

Alver har gjort et godt arbeid med utkastet til planprogram for arealdelen med visjon og mål forankret i FNs bærekraftsmål. Alver har videre utarbeidet mye godt kunnskapsgrunnlag, og dokumentlisten fremstår som oversiktlig, lett tilgjengelig og innholdsrik.

Planens sterke fokus på sammenhengen mellom samfunns mål og arealbruk er viktig for å kunne utvikle kommunen i ønsket retning. Det er positivt at Alver legger vekt på at innbyggerne skal ha god livskvalitet, trivsel og helse i forarbeidet til arealdelen. Naturen, frivilligheten og kulturlivet bør imidlertid i større grad trekkes frem som viktige verdier som inviterer til aktivitet og fremmer inkludering, slik det kommer frem i kommunens samfunnsdel.

Bergen er opptatt av at veksten det planlegges for i Alver ikke fører til økt personbiltrafikk på vegnettet inn mot Bergen. Byvekstavtalen 2019-2029 for Bergensområdet, som Alver og Bergen kommuner har forpliktet seg til sammen med Øygarden, Askøy og Bjørnafjorden, har et overordnet mål om nullvekst i personbiltransporten og stiller krav til kommunenes arealpolitikk. For å innfri de felles målene om omstilling i transportsektoren og en arealbruk som reduserer transportbehovet, er kommunene i den utvidede Bergensregionen avhengige av et godt samarbeid. Bergen kommune er derfor svært glade for samarbeidet vi har med Alver og de andre nabokommunene gjennom Miljøløftet.

Sterke sentre som bygger opp under et effektivt kollektivsystem er svært viktig for å motvirke økt personbiltrafikk. Bergen er glade for at Alver vil følge opp nullvekstmålet med en tydelig senterstruktur som bidrar til å redusere transportbehovet, og legger til rette for gange, sykkel og kollektivtransport.

Bergen kommune mener det kan være grunn til å tydeliggjøre målkonflikter i større grad, for å legge til rette for aktive retningsvalg for den lokale samfunnsutviklingen. Bergen mener planprogrammet med fordel allerede kan ta stilling til en mulig målkonflikt mellom ønsket om spredt bosetning og utvikling i hele kommunen, og målene om å styrke sentrene og å redusere transportbehov, klimagassutslipp og tap av natur.

For nærmere beskrivelse av overnevnte tema og øvrige merknader til planprogrammet fremkommer disse av fagetatens innspill. Det vises til fagetatens innspill i sin helhet.

Bergen kommune ønsker Alver lykke til med dette omfattende og viktige arbeidet, og ser fram til videre godt samarbeid for våre felles interesser.

Vedtakskompetanse:

Byrådets fullmakter § 6, vedtatt av bystyret 16. desember 2020 i sak 378/20:

Høringsuttalelser i prinsipielle saker som samtidig innebærer politiske avveininger, skal avgis av bystyret.

Byråd for byutvikling innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

1. Byrådet avgir høringsuttalelse til «*Kommuneplanen sin arealdel - Kunngjøring av planoppstart, høyring og offentlig ettersyn av planprogrammet og innspelsperiode for planarbeidet*» slik den fremkommer av byrådets forslag.
2. Melding om vedtak sendes til Bystyrets kontor.

Dato: 20. september 2022

Ingrid Nergaard Fjeldstad
Byråd for byutvikling

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Vedlegg:

1. Høringsbrev: Kommuneplanen sin arealdel - Kunngjøring av planoppstart, høyring og offentlig ettersyn av planprogrammet og innspelsperiode for planarbeidet
2. PBE, høringsmerknader i dokument for planprogram
3. PBE, merknader
4. Bymiljøetaten, merknader
5. Klimaetaten, merknader

